

Saksprotokoll - Utvalg for miljø, plan og ressurs - 25.06.2014 - sak 76/14

Votering: Vedtatt 8-2 (ML, SV)

Vedtak:

Rana kommune kan anbefale en utbygging av Nedre Leiråga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabling, som omsøkt i søknad datert 29.01.2014.

Blir det gitt konsesjon til det omsøkte tiltak, ber Rana kommune om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Rana kommune anmoder forøvrig om at NVE vurderer følgende:

- Nærheten til Glomådeltaet tilsier at det bør vurderes satt vilkår at den mest hektiske anleggsarbeidet nederst i området bør legges utenom yngleperiodene for å søke å unngå forstyrrelser og annen ferdsel/aktivitet som kan virke negativt inn på fugle- og dyrelivet.
- Rana kommune ber NVE om å vurdere samlet belastning for Glomådeltaet som har status som Ramsar-område.
- Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
- Berørt elvestrekning i Leiråga må ha tilstrekkelig minstevannføring hele året, jfr. vannressursloven § 10. Minstevannføringen må tilpasses vassdraget og ikke legges på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering.

Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Nedre Leiråga kraftverk - høring av konsesjonssøknad.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for miljø, plan og ressurs	76/14	25.06.2014

Rådmannens innstilling

Rana kommune kan anbefale en utbygging av Nedre Leiråga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabling, som omsøkt i søknad datert 29.01.2014.

Blir det gitt konsesjon til det omsøkte tiltak, ber Rana kommune om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Rana kommune anmoder forøvrig om at NVE vurderer følgende:

- Nærheten til Glomådeltaet tilsier at det bør vurderes satt vilkår at den mest hektiske anleggsarbeidet nederst i området bør legges utenom yngleperiodene for å søke å unngå forstyrrelser og annen ferdsel/aktivitet som kan virke negativt inn på fugle- og dyrelivet.
- Rana kommune ber NVE om å vurdere samlet belastning for Glomådeltaet som har status som Ramsar-område.
- Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
- Berørt elvestrekning i Leiråga må ha tilstrekkelig minstevannføring hele året, jfr. vannressursloven § 10. Minstevannføringen må tilpasses vassdraget og ikke legges på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering.

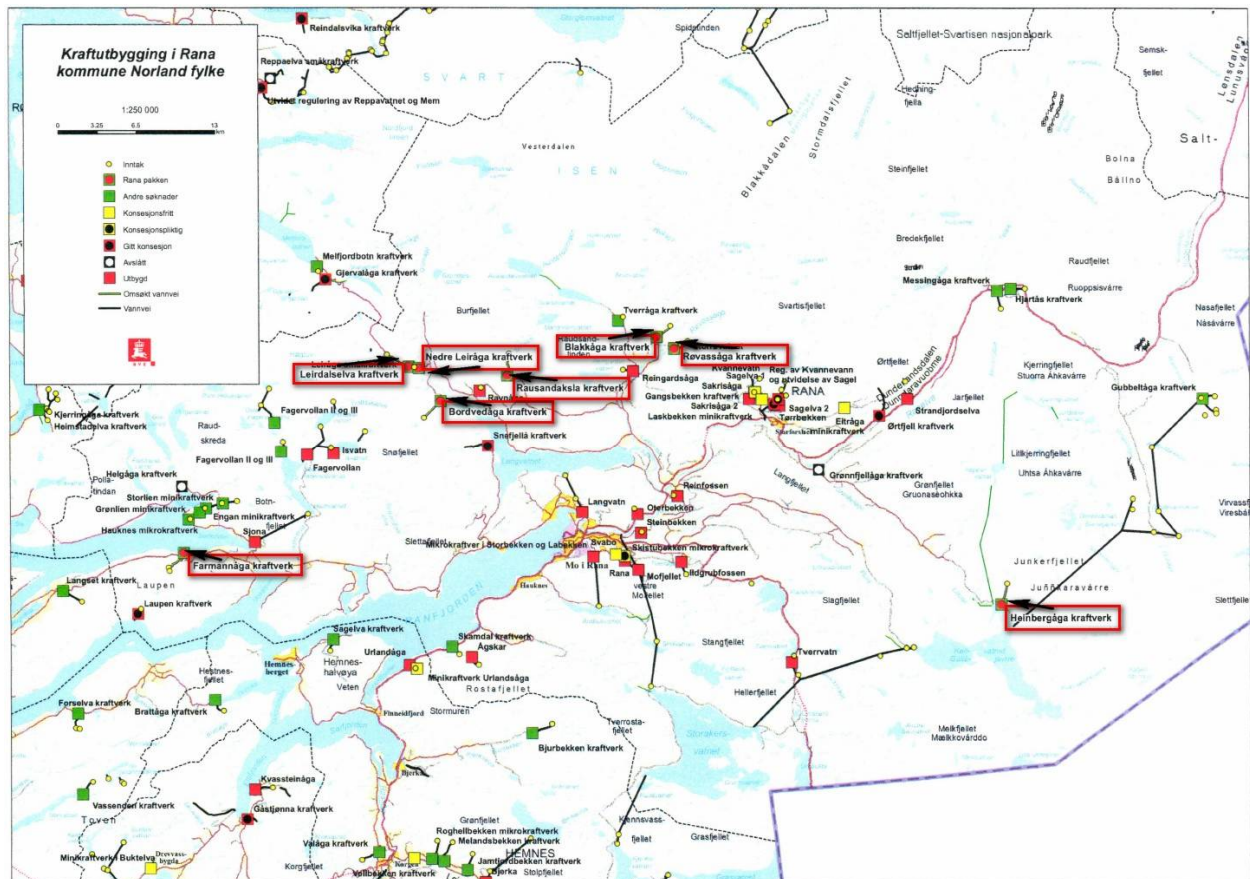
Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Rådmannen i Rana, den 5. juni 2014

Saksopplysninger

Søknader

NVE har mottatt søknader fra flere søkere om tillatelse til å bygge 8 småkraftverk i Rana kommune («Ranapakken»). Disse har NVE nå sendt ut på høring samtidig. NVE ønsker i utgangspunktet at høringsinstansene vurderer hver sak for seg. De 8 aktuelle sakene er kraftverk i; Heinbergåga, Farmannåga, Rausandaksla, Røvassåga, **Nedre Leiråga**, Leirdalselva, Bordvedåga og Blakkåga.

Med unntak av Farmannåga drenerer alle de omsøkte vannkraftverkene til Ranavassdraget eller Bjerka/Plura-vassdraget. Ingen av tiltakene vil medføre en endret vannføring i vassdragene.

Administrasjonens innledende kommentar

Dersom de 8 kraftverkene bygges slik som omsøkt vil det medføre en total produksjonsøkning på ca. 110 GWh som mesteparten vil bli produsert i sommersesongen. Rana kommune og Nordland fylke har imidlertid et stort kraftoverskudd. Det konstateres at de 8 omsøkte kraftverkene ikke er nødvendig for å dekke et lokalt eller regionalt behov for fornybar energi. Økt produksjon av fornybar energi er likevel positivt, noe som er i tråd med regionale og nasjonale mål. Fornybar energi vil kunne bidra til å fortrenge ikke fornybar energi.

Norge har også forpliktet seg gjennom Ramsar-konvensjonen (egentlig *Konvensjonen om våtmarker av internasjonal betydning, særlig som fuglehabitat*) som er en internasjonal avtale for bevaring og bærekraftig bruk av våtmarker. Formålet er å begrense tap av våtmarker og bremse

det økende presset på våtmarksområder. Konvensjonen skal utbre kunnskapen om våtmarkenes økologiske betydning og deres betydning for forskning og rekreasjon.

I vestenden av Langvatnet har vi et slikt område; **Glomådeltaet fikk status som Ramsar-område i 2010.** I området rundt Glomådeltaet har vi søknader om fire nye småkraftverk; Nedre Leiråga, Leirdalselva, Bordvedåga og Rausandaksla. I tillegg er det gitt konsesjon til Øvre Leiråga (ikke bygd) og Ravnåga (ferdig bygd).

Vi ber NVE om å vurdere samlet belastning for Ramsar-området når det skal vurderes konsesjon for Leiråga, Leirdalselva, Bordvedåga og Rausandaksla. Samtlige vannforekomster ligger i nedslagsfeltet til deltaområdet. Fra før er vannføringen redusert i Glomåga og Trolldalselva gjennom overføring av vann til Svartisen og Fagervollan kraftverk.

Når det gjelder prosjektenes lokale og regionale verdi av inntektsskatt og overskuddsskatt ser vi at dette er vanskelig for oss å vurdere. Dette kan variere fra år til år og avhenger av de ansattes skattekommuner og plassering av de forskjellige selskapenes hovedkontor. Gjennomgående er Rana kommune opptatt av at konsesjonsmyndigheten (NVE) vurderer de omsøkte tiltakene etter Naturmangfoldloven. Sentralt er å vurdere om de negative konsekvensene for naturmangfoldet samlet sett er større enn summen av de negative konsekvensene av hvert enkelt tiltak.

Forøvrig nevnes at 8 småkraftsøknader omfatter et relativt omfattende søknadsmateriale som skal gjennomgås. Av kapasitetsårsaker har administrasjonen i forbindelse med denne søknadspakken ikke greid å overholde uttalelsesfristen til NVE som var 30.05.2014. Rana kommune har derfor mistet en eventuell innsigelsesrett hvis dette kunne være et aktuelt utfall i noen av disse foreliggende søknader. NVE er varslet om forsinkelsen og vi forutsetter at NVE i sin vurdering av konsesjonssakene også tar med Rana kommune sin uttalelse som her kommer en måned forsinket.

Søknad Nedre Leiråga kraftverk

Tiltakshaver/søker er MiljøKraft Nordland AS. Konsernet består av selskapene MiljøEnergi Nordland AS, MiljøKraft Industri AS, Ørtvatn Kraftverk AS og Leiråga Kraftverk AS. I tillegg eier konsennet 20% av Nordnorsk Småkraft AS, og er i ferd med å utvikle MiljøKraft Hattfjelldal AS. Fallrettsavtale er inngått mellom Statskog og Miljøkraft Nordland AS.

Nedre Leiråga kraftverk vil utnytte et fall på 33 m i Leiråga mellom kote 81 og en kraftstasjon på kote 48. Fra inntaket er det planlagt en tunnel ned til kraftstasjonen som vil ligge under Kalvhaugan. Tiltaket får adkomst fra Melfjordveien, både ved inntak og avløp. En avkjøring på 60-80 m må etableres fra veien til kraftstasjonsområdet. Middelvannføring er 4,46 m³/s og det søkes om maksimal slukeevne i kraftverket på 10,5 m³/s. **Kraftverket vil ha en installert effekt på 3 MW og årlig middelproduksjon er beregnet til 8,6 GWh.** Søker planlegger å slippe en minstevannføring på 1100 l/s om sommeren og 90 l/s på vinteren.

Det søkes om konsesjon etter følgende regelverk:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:
 - å bygge (nedre) Leiråga kraftverk i Leiråga mellom ca. kote 81 og 48.
2. Etter energiloven om tillatelse til:
 - bygging og drift av nedre Leiråga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Utløp kote	moh.	48
Lengde på berørt elvestrekning	m	675
Brutto fallhøyde	m	33
Midlertidig energiekvivalent	kWh/m ³	0,068
Slukeevne, maks	m ³ /s	10,5
Slukeevne, min	m ³ /s	1,7
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	1100
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	90
Tunnel, tverrsnitt	m ²	12-15
Tilløpsrør/tunnel lengde	m	340
Installert effekt, maks	MW	3,0
Brukstid	timer/år	2905
REGULERING (ikke magasin)		
Inntaksbasseng volum	m ³	40000
HRV	moh.	81
LRV	moh.	80,5
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10-30/4)	GWh	1,5
Produksjon, sommer (1/5-30/9)	GWh	7,1
Produksjon, årlig middel	GWh	8,6
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad (2013)	mill kr	41,0
Utbyggingspris	NOK/kWh	4,76
ELEKTRISK		
Generator ytelse	MVA	3,5
Generator spenning	kV	6
Transformator ytelse	MVA	3,5
Transformator spenning	kV/kV	6/22
Kraftlinjer/kabler	m	100
Kraftlinje nominell spenning*	kV	22

*Deles med Øvre Leiråga (gitt konsesjon) og evt. Leirdalselva som også konsesjonssøkes.

Beskrivelse av tiltaket

Inntak

Inntaket plasseres på østsiden av elva. Foran inntaket utdypes en kulp slik at varegrinden kan plasseres helt under vannflate og islag. Inntaket utstyres med føringer for bjelkestengsel, bred varegrind og et lite hus over inntaket for nødvendig utstyr.

Vannvei

Det drives en 340 m lang tunnel gjennom Kalvhaugan-fjellet fra kraftstasjonsområdet opp til inntaket. Ved inntaket etableres en kort skrånning opp til inntaket. Kraftstasjonen legges helt inn i tunellforskjæringen. Tunellen drives med det minste tverrsnitt som er mulig på så korte strekninger, ca. 12-14 m².

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil ligge i et dalsøkk, godt nedbygget i terreng i tunellforskjæringen og vendt mot skogbevokst og høyere terreng. Stasjonen blir avsidesliggende, og støy fra elva vil normalt

overgå lyd fra kraftverket. Bygningen utføres i betong underbygning og vegger og får et grunnareal på ca. 150 m². Utvendig isolasjon med trepanel mot frittstående vegger.

Veibygging

Fylkesvei 355 til Melfjorden dekker de aller meste veibehov for prosjektet. En kort avkjøring på ca. 60-80 m må etableres fra Melfjordveien til kraftstasjonsområdet. Ved inntaksdammen går samme vei like forbi og det er en åpen plass ved eksisterende veistasjon der eventuell mindre riggplass også kan etableres.

Massetak og deponi

Det er ikke behov for massetak. Tunellmasser kjøres rett over Melfjordveien og plasseres der. Noe av tunellmassen benyttes i den permanente vei til kraftverket og plassen foran denne.

Nettilknytning

Helgelandskraft AS er områdekonsesjonær. Det er ikke kapasitet på eksisterende nett i området. Tilknytningen planlegges gjort mot omsøkt produksjonsradial Leiråga-Strupen. (Denne produksjons-radial skal også tilknyttes tidligere konsesjoner gitt for småkraftverkene Øvre Leiråga og Snefjellåga). Nedre Leiråga kraftverk vil i så fall tilknyttes denne linja med nedgravd kabel ca. 100m.

Utbyggers vurdering av mulige virkninger og konfliktpotensial

Den reduserte vannføringen i Nedre Leiråga fører til små negative konsekvenser for rødlistarter, terrestisks miljø og reindrift. Oppstrøms for Nedre Leiråga er Øvre Leiråga kraftverk planlagt bygd, - et småkraftverk som i desember 2008 ble gitt konsesjon men som ennå ikke utbygd. Mellom øvre og Nedre Leiråga finnes Leirdalselva som det nå også søkes konsesjon for i denne «Ranapakken».

Tiltakene som kan påvirke naturmiljøet i forbindelse med denne utbyggingen vil være inntaksdam med adkomstvei, adkomstvei til kraftstasjon, påhuggingsområdet, utløpsområdet i det lille tjernet nord for Melfjordveien og massedeponi i grustak sør for Melfjordveien.

Området ved adkomstvei og påhugg som blir direkte berørt på grunn av neddemming er dels bart fjell og lavproduktiv furu- og bjørke dominert skog. Det er ikke registrert truede arter eller verdifulle naturtyper i området. Omfanget på det direkte berørte arealet blir stor negativt, konsekvensene er vurdert som liten negativ. Områdets verdi for pattedyr og fugl er satt til middels verdi i første rekke på grunn av nærhet til Glomådeltaet og sannsynlig forekomst av oter (*VU*-sårbar). Tiltaket vil ikke endre vannstandsforholdene i Vardfjelltjønnna og kanalen fra dette vannet og ut i Leiråga. Og hekkemulighetene for vannfugl vil derfor ikke bli endret. Den berørte elvestrekningen vil få vesentlig lavere vannføring, men dette er ikke vurdert å påvirke noen av de rødlistede fugleartene som er registrert i Glomådeltaet. Fordi konsekvens for fisk er vurdert å bli ubetydelig/liten negativ vil heller ikke næringsgrunnlaget til oter endres i vesentlig grad. På grunn av dette vurderes omfang av påvirkning på fugl og pattedyr som liten negativ, og konsekvensen er *liten negativ*.

Effekten på reindrift er begrenset til anleggsfasen og den samlede belastningen vil være liten hvis anlegget koordineres med de andre tiltakene (Øvre Leiråga kraftverk og konsesjonsøkte Leirdalseva kraftverk) og (mest mulig) med beitesesongen. Samlet belastning vurderes derfor å være lav.

Samlet vurdering:

Tema	Konsekvens	Vurdert av søker/konsulent
Vanntemp., is og lokalklima	ubetydelig (0)	konsulent
Ras, flom og erosjon	ubetydelig (0)	konsulent
Ferskvannsressurser	ubetydelig (0)	konsulent
Grunnvann	ubetydelig (0)	konsulent
Rødlistarter	liten negativ (-)	konsulent
Terrestriks miljø	liten negativ (-)	konsulent
Akvatisk miljø	ubetydelig (0) til liten negativ (-)	konsulent
Landskap og INON	ubetydelig (0)	konsulent
Kulturminner og kulturmiljø	ubetydelig (0)	konsulent
Reindrift	liten negativ (-)	konsulent
Jord- og skogressurser	ubetydelig (0)	konsulent
Brukerinteresser	ubetydelig (0) til liten negativ (-)	konsulent
Oppsummering	Liten negativ (-)	

Samfunnsmessige virkninger

Tiltaket kan gi økt aktivitet på kort og lang sikt. Med investeringen medfølger betydelig arbeid i anleggsfasen. Nedre Leiråga kraftverk inngår i en etablering av flere kraftverk i området. Disse vil drives mest mulig rasjonelt, men vil kunne gi en betydelig sysselsettingsverdi for fremtidig tilsyn og drift. Dette medfører skatteinntekter. Prosjektet er imidlertid ikke stort nok til å komme inn under regelen for grunnrenteskatt.

Vår vurdering

Kommuneplan / reguleringsplan

I gjeldende kommuneplans arealdel (Rana kommune, 2004) er det meste av tiltaksområdet avsatt til arealkategorien LNF-1. Nedre Leiråga er i planens bestemmelser inntatt som et vassdrag kan vurdere å tillate slik utbygging etter nærmere kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold.

Rana kommunes småkraftrapport

På oppdrag fra Rana kommune er det utarbeidet en miljøvurdering av planlagte og potensielle mikro-, mini og småkraftprosjekter i kommunen (Multiconsult AS v/Kjetil Mork, 2009). Rapporten er ment å bidra til at Rana kommune får en samlet oversikt over småkraftpotensialet i kommunen. Den skal bedre kommunens forutsetninger for en langsiktig og god forvaltning av vassdragene og de miljøkvalitetene som finnes der. Følgende tema er gitt en vurdering i rapporten: landskap (inkl. kulturminner/kulturmiljøer), naturmiljø, friluftsliv/reiseliv og reindrift.

Nedre Leiråga faller inn under småkraftrapportens delområde 7 som har fått samlet verdivurdering *middels* (**). Tabellen under viser en samlet oppstilling av delområde 7.

Delfelt 7 – Trolldalen og Leirdalen	Landskap	Naturmiljø	Friluftsliv	Reindrift	TOTALT
Verdi	Stor/middels	middels	middels	stor/middels	middels

	(***/**)	(**)	(**)	(***/**)	(**)
Konfliktpotensial	høyt (---)	lavt (-)	middels/lavt (--/-)	middels (--)	middels (--)

Detaljer vedrørende rapportens delområde 7 følger denne saken som trykt bilag.

Naturverdi

Delområdets overordnede høye verdi og mulig konfliktpotensial hva landskap og kulturlandskap angår skyldes i hovedsak at innenfor feltet ligger Glomådeltaet landskapsvernområde m/dyrelivsfredning som berører den aller nederste delen av Leiråga, men ikke opp til planlagt kraftstasjonsområde. Leirdalen og Trolldalen skaper en formmessig variasjon i området med tanke på at disse er et iøynefallende element i landskapet med sine elver og utgjør et blikkfang sett fra Nedre del av Ravnåga.

Vannmiljøet

Vanndirektivet representerer en mer økosystembasert forvaltning enn det vi er vant til og miljømålene er i større grad knyttet til biologiske parametere og funksjon av vannmiljøet enn de har vært tidligere. Vannforskriften (som gjennomfører Vanndirektivet i Norge) hjemler en forvaltningsplan for vannområde Ranfjorden hvor den omsøkte vannforekomsten ligger. Miljømålet er god økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomsten.

Leiråga har i dag God økologiske tilstand (Kilde: Vann-nett). Det er viktig å sette krav om minstevannsføring som ikke gir dårlig miljøtilstand i vannforekomsten.

I den omsøkte delen av vassdraget vil ikke et småkraftverk redusere den økologiske tilstanden **om minstevannsføring er tilpasset vassdraget** og ikke lagt på minstekravet på 5-persentilverdier uten nærmere vurdering.

Om vinteren er vannføringen minimal, og det vil ikke være riktig å tillate minstevannsføring etter 5-persentil her. Tørrlegging av vassdraget utover naturlig periode vil ikke være i tråd med vilkårene i Vannforskriftens §12.

Reindrift

Området nedenfor hører til Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt. Området brukes som vår- (kalvings land) og høstbeite. På grunn av kalvingsområder og parringsland vurderes influensområdet å ha stor verdi for reindriften.

Friluftsliv

Melfjellet er et viktig friluftsområde jf. DN's verdifastsetting av viktige friluftsområder. Det omsøkte prosjektet ligger utenfor dette.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

En eventuell utbygging vil føre til et mindre inngrep i INON 1 eller 2. Det er ikke gitt tallfesting av reduksjonene i søknaden. Det nærmeste inngrepsfrie området (sone 2) finnes 1,1 km nord for området. Vi anser imidlertid ikke reduksjon av INON i å være et sentralt tema i denne saken i og med at Øvre Leiråga kraftverk lengre opp i vassdraget er gitt konsesjon og således er tap av INON allerede akseptert og behandlet/vedtatt.

Fylkesmannen / Fylkestinget

Til orientering har **Fylkesmannen** uttalt i brev av 22.05.2014 at Nedre Leiråga kraftverk er vurdert å være et prosjekt med moderat konfliktgrad.

Fylkestinget anbefaler NVE å gi tillatelse til bygging av Nedre Leiråga kraftverk i sak 86/2014 i møte den 02.06.2014. Dette forutsatt at tiltaket ikke vil medføre negative konsekvenser for reindriftsinteresser og rødlistede arter.

Konklusjon

Det foreslås at Rana kommune kan anbefale den omsøkte utbygging av Nedre Leiråga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabling. En utbygging vil etter Rana kommune sin mening ikke ha betydelige negative konsekvenser for landskap og miljø i og langs elva på utbyggingsstrekningen (675 m), eller at det skulle være andre forhold som berøres allmenne interesser i vesentlig grad.

Den relative nærheten til Glomådeltaet tilsier at det bør vurderes vilkår at den mest hektiske anleggsarbeidet i området bør legges utenom yngleperiodene for å søke å unngå forstyrrelser og annen ferdsel/aktivitet som kan virke negativt inn på fugle- og dyrelivet. Rana kommune ber NVE om å vurdere samlet belastning for Glomådeltaet som har status som Ramsar-område.

Rana kommune anmoder forøvrig om at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12. Dette innebærer følgende:

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9.(føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11.(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12.(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Blir konsesjon gitt etter Vannressursloven, må tiltakshaver før bygging kan igangsettes, søke kommunen om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av anlegget i LNF – 1 område. Ved behandling av slik søknad skal kommunen ha tilgang til alle relevante data som er tilkommet under konsesjonsbehandlingen.

Rana kommune, teknisk avdeling den 5. juni 2014

Sverre Selfors
teknisk sjef

Dag-Arnfinn Nilsen
saksbehandler

Hilde Sofie Hansen
Miljøvernsjef

Trykte vedlegg:

- Miljøfaglig vurdering delfelt 7
- Bilder fra prosjektområdet

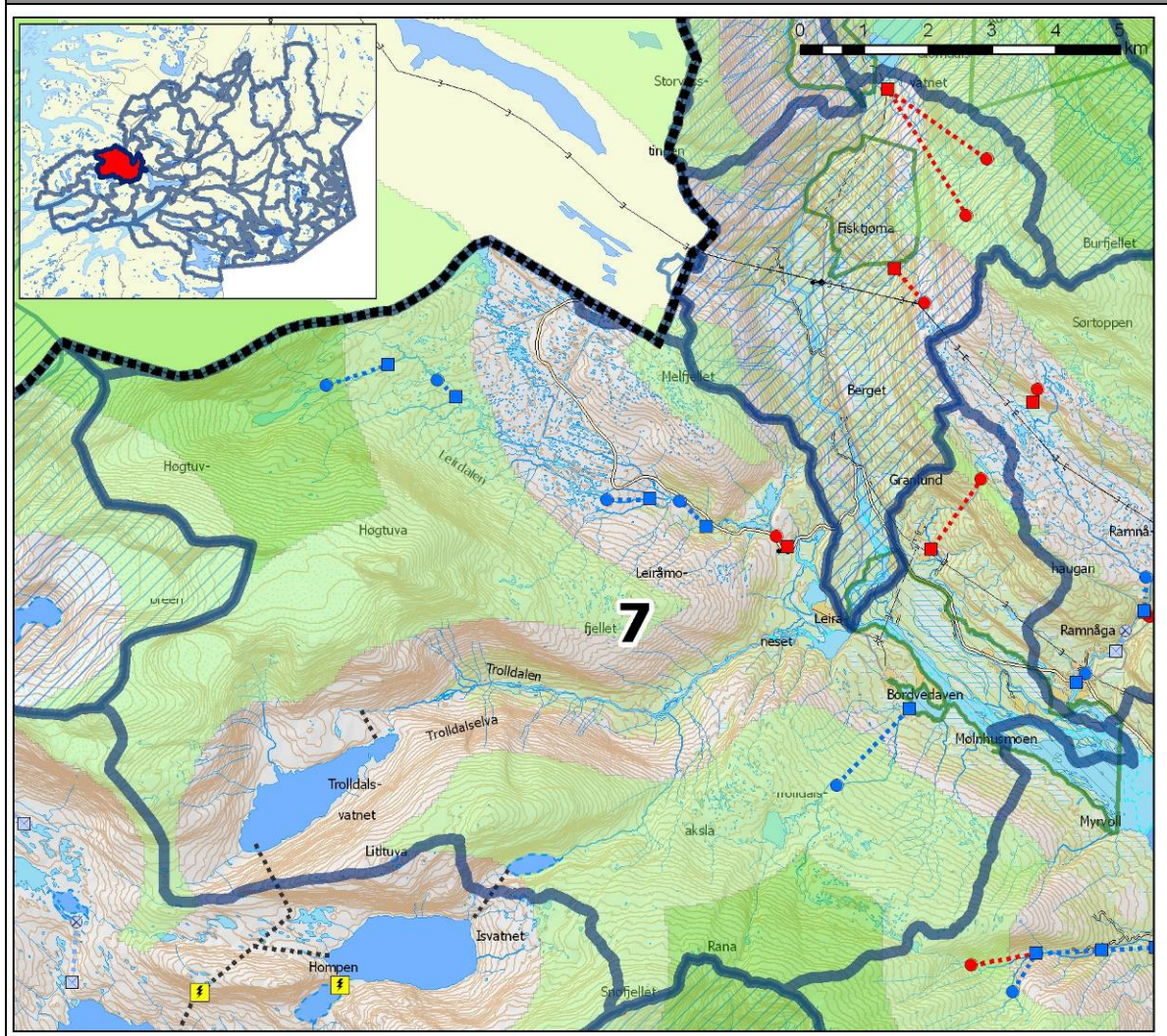
Utrykte vedlegg:

- Link til konsesjonssøknad datert 29.01.2014:

<http://www.nve.no/no/Konsesjoner/Konsesjonssaker/Vannkraft/?soknad=6938&type=11>

Delfelt nr:	7	Navn:	Trolldalen og Leirdalen
Regine:	156.CCA0, 156.CCAZ, 156.CC0, 156.CCB og 156.CCC		

Kartutsnitt delfelt

Planstatus

Kommuneplan: Stort sett LNF-sone ,1 hvor spredt bebyggelse ikke tillates. LNF-sone 2 i området Leiråneset – Vardfjelljønna. Deltaområde ved utløpet av Glomdalselva er avsatt som *Naturområde*.

Vassdragsvern: Delfeltet er ikke vernet i medhold av Verneplan I-IV.

Områdevern: Glomådeltaet er vernet som landskapsvernområde med tilhørende fuglelivsfredning (1997).

Landskapsregion: Høyere liggende deler av delfeltet ligger innenfor landskapsregion 36.6 *Høggfjellet i Nordland og Troms*, underregion *Hogtuva*. Lavere liggende deler: 33.6 *Innlandsbygdene i Nordland*, underregion *Indre Rana*.

INON: 42% av delfeltet ligger i INON sone 2, mens 12% ligger i INON sone 1. Det er ingen *villmarkspregede naturområder* igjen i dette delfeltet. De inngrepsfrie områdene finner man i hovedsak i høyere liggende områder, dvs. nord for Trolldalsvatnet / vest for Leirådalen, samt i fjellområdet sør for Trolldalen.

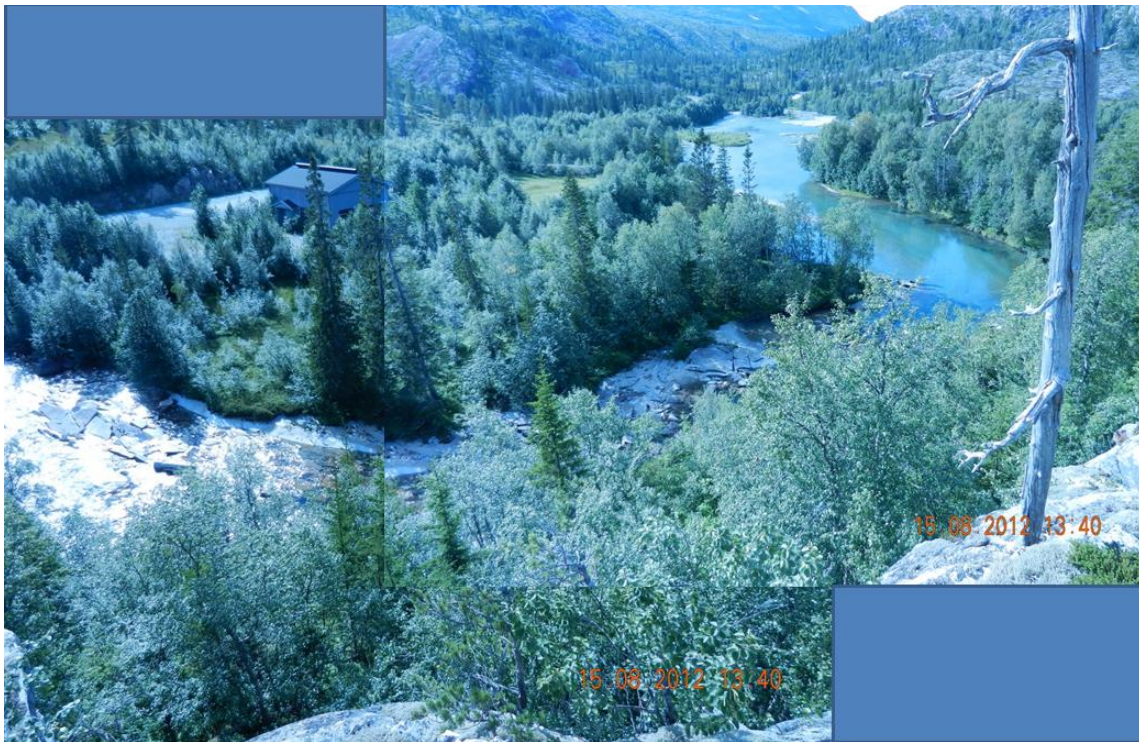
Kraftutbygging: NVEs ressurskartlegging har påvist til sammen syv mulige småkraftprosjekter i dette delfeltet. Fem av disse har en foreløpig utbyggingspris på under 3 kr/KWh, og ligger i Leiråga (fire prosjekter) og Bordvedåga. To mulige prosjekter med en utbyggingspris på 3-5 kr/KWh ligger henholdsvis i nedre del av Leiråga og i Sagbekken.

Områdebeskrivelse og verddivurdering

Natur- og kulturlandskap
Delfeltet omfatter vestsida av utløpspartiet til Glomåga. Deler av det spennende deltaområdet inngår i delfeltet, og Glomågas løp gjennom disse mektige elveavsetningene gir opphav til spesielle miljøer, både geologisk, botanisk og visuelt. Deltaområdet huser dessuten et variert fugleliv. Trolldalen skjærer seg skarpt inn i sida og åpner for et tydelig U-format dalføre, skogkledd og med Trolldalselva sentralt i rommet. Granskogen dekker store deler av delfeltet, men lauvinnblandingen er stedvis omfattende. I deltaområdet finnes en del gråor foruten bjørk, selje og andre vierarter. Furu opptrer sporadisk på de skrinne partiene. Leiråga som faller ned mot Glomåga rett ovenfor deltaområdet, er svært tydelig

Stor/Middels verdi (***/**)

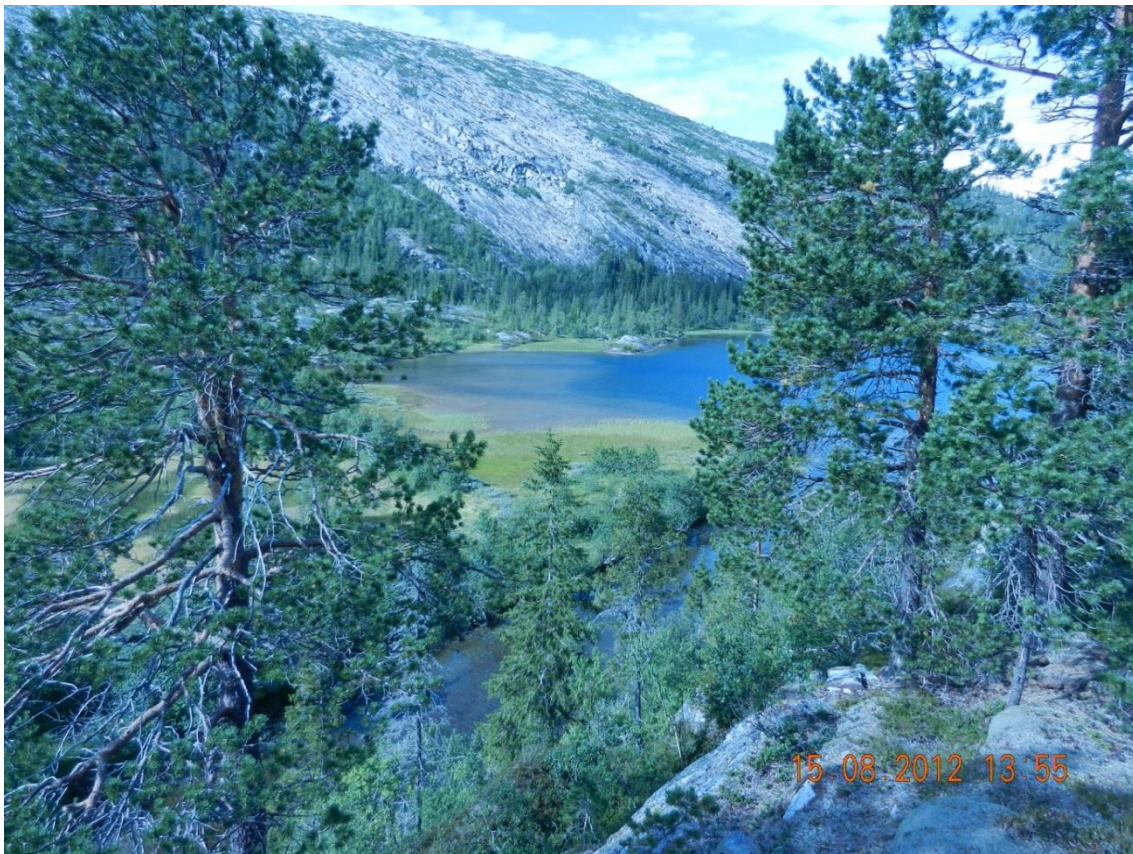
<p>eksponert innenfor delfeltet. Fosser og stryk gjennom et løp med lite løsmasser gjør at elva blir et iøynefallende element i landskapet over hele strekningen fra Melfjellet og ned til utløpet. Vann er for øvrig karakterdannende i snaufjellet omkring Melfjellet og sør og vest for dette. Litt jordbruksmark finnes omkring utløpet av Glomåga. Vegen til Melfjord skjærer gjennom delfeltet, men ellers er det lite tekniske inngrep her.</p> <p>Det er ikke gjort arkeologiske registreringer innenfor delfeltet.</p> <p>Trolldalen skaper en formmessig variasjon av stor skala. Kontrastene mellom den brepåvirkede Glomåga, frodig lauvskog og vide sandbanker setter en karakter til landskapet. I noe mindre skala er det særlig Leiråga som representerer inntryksstyrke innenfor delfeltet.</p> <p><i>Delfeltet tilordnes evalueringsklasse A2.</i></p>	
<p>Naturmiljø og verneinteresser</p> <p>Delområdet ligger i overgangen mellom klart og svakt oseanisk vegetasjonsseksjon. Gneis dominerer i de to dalførene, mens det er glimmerskifer og et bredt kalksteinsbånd på nordsida av deltaet. I og rundt Glomådeltaet er det ganske tykke løsmasser, mens det er til dels mye bart berg oppe på fjellet rundt dalførene.</p> <p>Det er mye snaufjell, ikke bare lavalpint, men også mellom- til høyalpint (inkludert breer) tilknyttet de to dalførene. Nede i Trolldalen, nederst i Leirdalen og i og rundt deltaet er det mest skog. Trolldalen og lia på nordsiden av deltaet har mye granskog, mens det er mer furu i nedre del av Leirdalen og i lia sørøstover fra Trolldalen. Lauvskog dominerer i deltaet. Det er enkelte varmekjære innslag i skogen på nordsiden av deltaet. Det finnes litt kulturmark i området, dels i bruk og dels gjengroende. Tilknyttet Glomådeltaet er det en del myr (primært fattigmyr), grunne tjern og sumpområder. I tillegg er det mye småvann på snaufjellet i øvre deler av Leiråga sitt nedbørfelt.</p> <p>Skogen i området ser i begrenset grad ut til å ha blitt utnyttet i nyere tid, og det er en del ganske gammel barskog, både i og rundt Trolldalen og i lia nord for deltaet. Vegetasjonen i og rundt Trolldalen og Leirdalen virker gjennomgående fattig (trolig mye blåbærgranskog, samt furukledt fuktskog), mens det er rikere skog på nordsida av deltaet (høgstaudeskog m.v., trolig dels med kalkpreg). I deltaet er det bl.a. noe høgstaudeskog, men også fattigere skogtyper.</p> <p>To verdifulle naturtyper er kjent (gammel barskog i Trolldalen, samt Glomådeltaet). Ingen rødlistearter (unntatt virveldyr) er kjent. Potensialet for flere verdifulle miljøer og rødlistearter er til stede. På nordsiden av deltaet er det potensial for varmekjær og/eller kalkrik skog, kanskje også gammel barskog. I lia sørøst for Trolldalen er det potensial for gammel furskog.</p> <p>Samlet gis området middels verdi. Verdien varierer en god del, med dels kalkrik skog i nord, gammelskog i sør og flommarker i deltaet.</p>	<p><i>Middels verdi (**)</i></p>
<p>Friluftsliv og reiseliv</p> <p>Høgtuva (1 268 m.o.h.) er en "topptur" og mål for mange. De fleste bestiger Høgtuva fra Leirågbua via Leiråmofjellet (før veien over Melfjellet åpnes om våren) eller Leirdalsvatnet (når vegen er åpen). Det går også en topptur fra parkeringsplass nesten på toppen av Melfjellet i østlig retning til Vardfjellet (533 m.o.h.). Store deler av delområdet er statsgrunn, men de nordøstlige deler av området (Leirdalen – Trolldalen) er privateid. Det er fiskemuligheter i vatna/elvene i delområdet og på statsgrunn er det organisert småviltjakt.</p>	<p><i>Middels verdi (**)</i></p>
<p>Reindrift</p> <p>Strekningen vestover fra Trolldalsvatnet, ned Trolldalen og sørøstover i lia over Mølningsmoen benyttes av Hestmann-Strandtindene reinbeitedistrikt som vårbeiter (kalvingsland). Innenfor delområdet disponerer reinbeitedistriktet arealene vest for Leirdalen - Trolldalsaksa som høst- og høstvinterbeiter. Det går flere trekk og flytteleier gjennom delområdet bl.a. ned Trolldalen og ved utløpet av Trolldalen. Det er særdeles viktig at simlene ikke forstyrres i kalvingsperioden. Det er viktig for reinbeitedistriktet å unngå forstyrrelser når reinen skal flyttes til nye beiteområder.</p>	<p><i>Stor/Middels verdi (***/**)</i></p>
<p>Konfliktpotensial</p>	
<p>Natur- og kulturlandskap</p> <p>Det knytter seg vesentlige konflikter til en eventuell utbygging i Leiråga. Elva er gjennomgående eksponert og et blikkfang for store deler av delfeltet. Også Bordvedåga renner eksponert og utgjør et blikkfang for bilister og beboere langs nedre del av Ravnåga.</p>	<p><i>Høyt konfliktnivå (---)</i></p>
<p>Naturmiljø og verneinteresser</p> <p>Konfliktpotensial i forhold til vassdragsutbygging vurderes som relativt lavt, men anleggsvirksomhet kan forringe verdier knyttet til gammelskog bl.a. i og sørøst for Trolldalen.</p>	<p><i>Lavt konfliktnivå (-)</i></p>
<p>Friluftsliv og reiseliv</p> <p>Tekniske inngrep som er synlige fra veien over Melfjellet kan ha negative effekter på friluftslivet, men mye av aktivitetene i delområdet er rettet mot toppturer i retning Høgtuva.</p>	<p><i>Middels/Lavt konfliktnivå (--/-)</i></p>

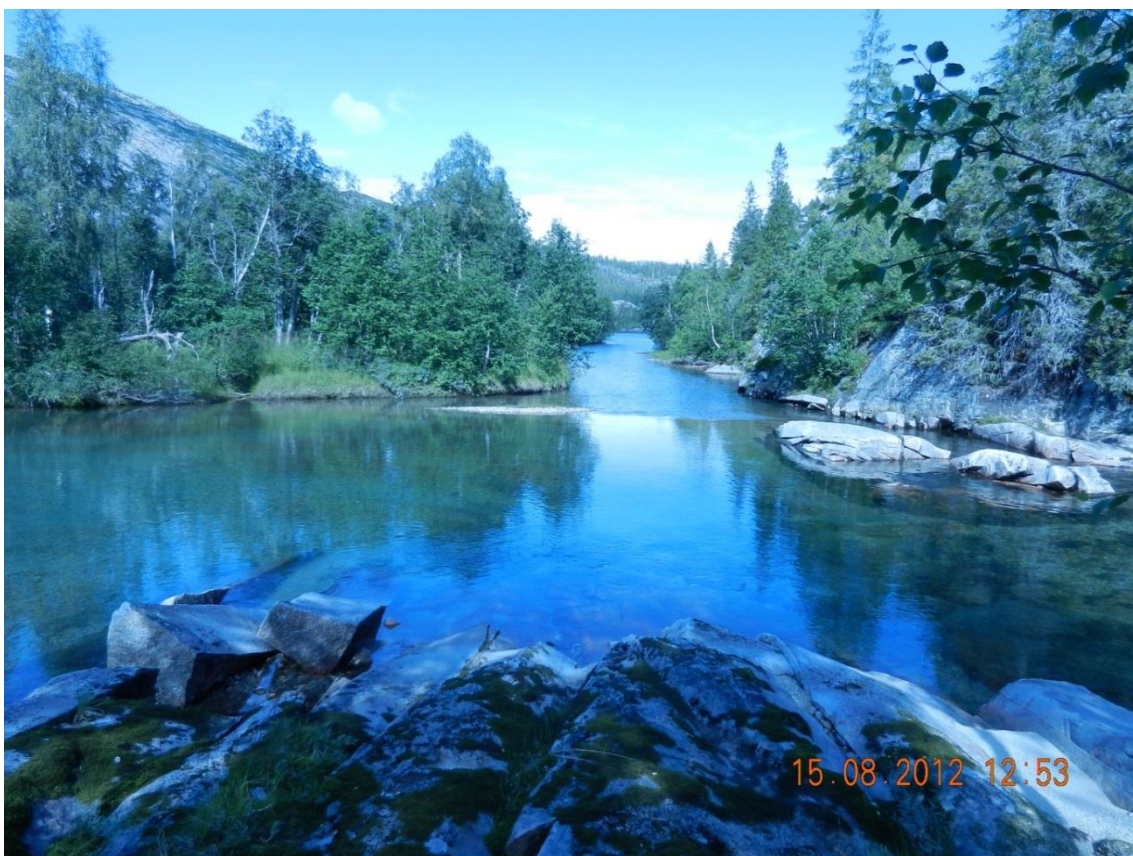
Figur 2. Oversikt oppover, sett fra Kalvhaugan

Figur 3. Sett oppover, sett fra kanalen mot Vardfjelltjønnna

Figur 4. Vardfjelltjønnna, sett fra Kalvhaugan

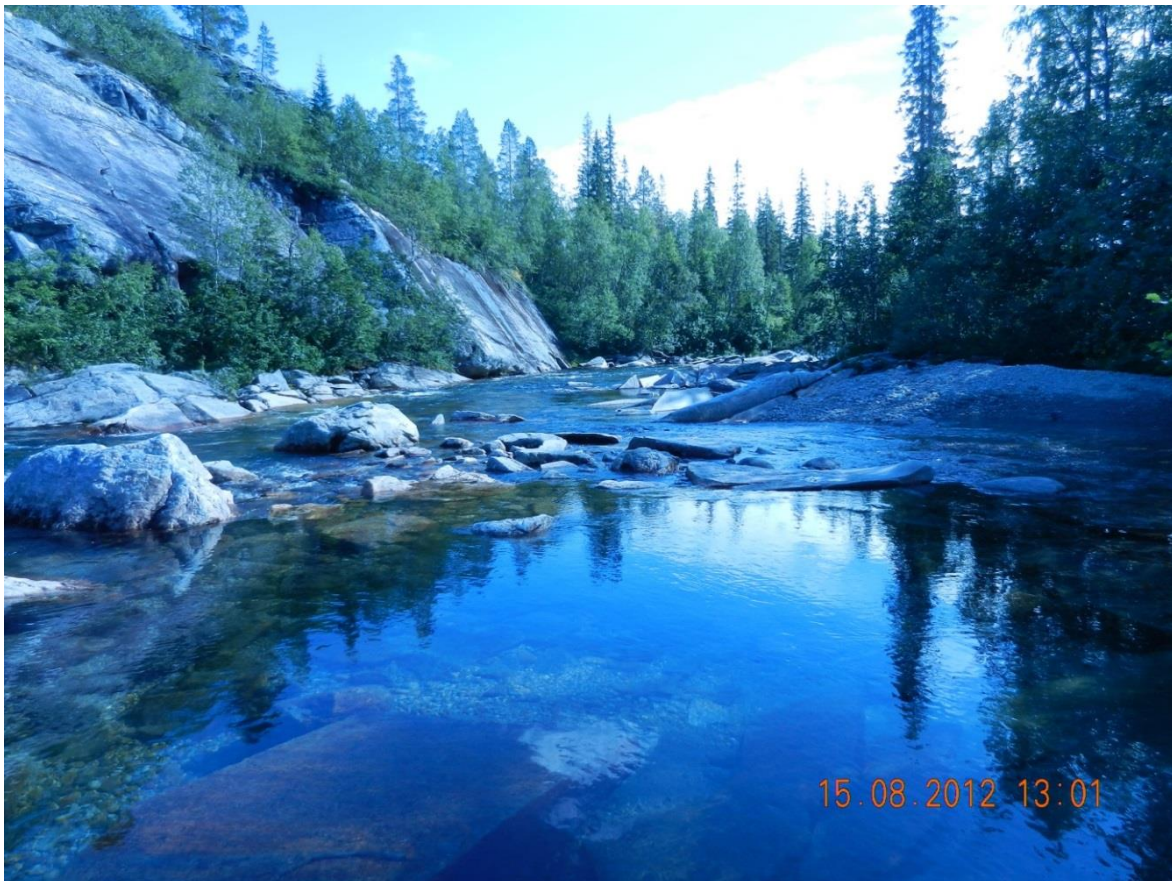
Figur 5. Naturlig kanal mot Vardfjelltjønnna

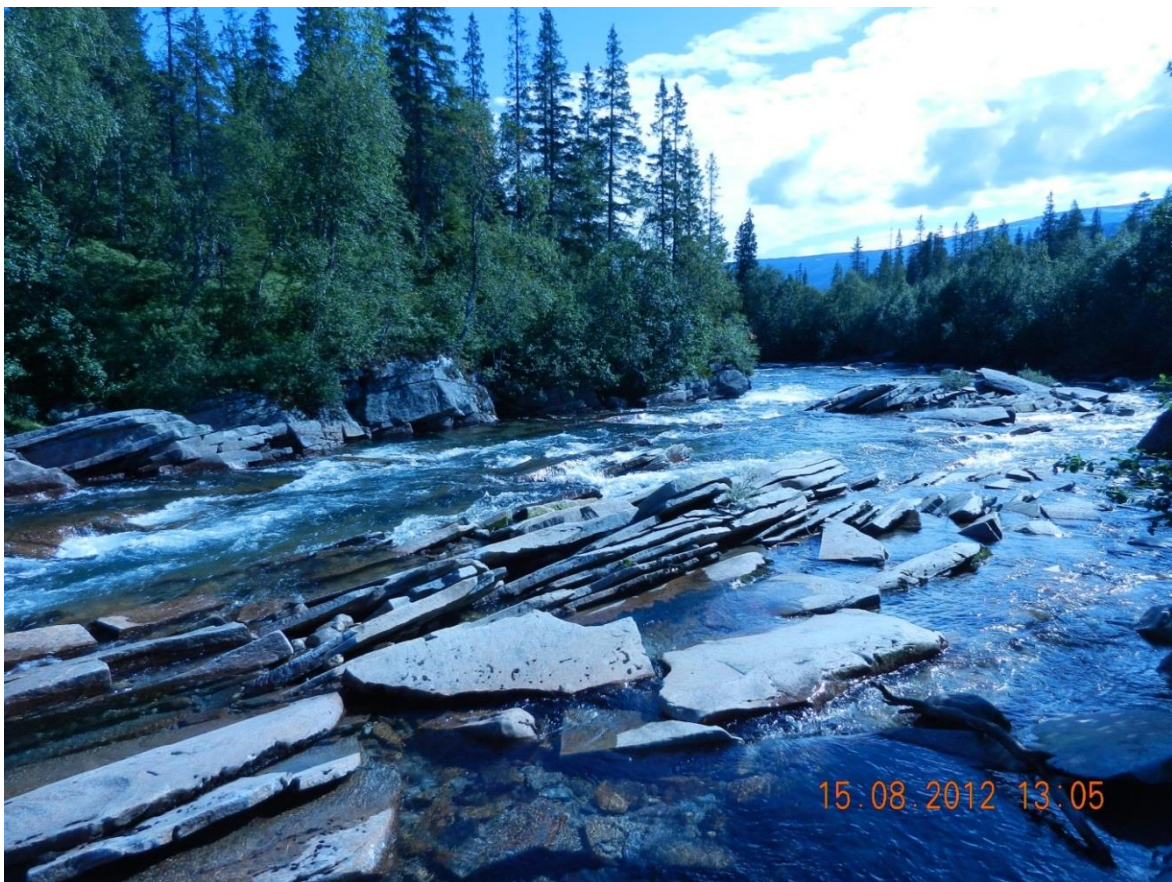
Figur 8. Motstrøms mot kanal til Vardfjelltjønnna. Liten vannføring

Figur 9. fre elves ving i nedstrøms retning. lav vannføring

Figur 10. Nedstrms fra elvesviing mot dam.

Figur 11. Ovenfra mot damsted. Inntak tv.

Figur 12. nederste bru over Leiråga.

Figur 13. Terreng og elv nedstrøms bru. Grustak.

Figur 14. Kraftstasjonsutløp i knausen nedstrøms bru. Grustak th.

Figur 15. Melfjordveien og nedstrøms parti av Leiråga, sett fra kraftstasjonsområde

Figur 19 I nedre del av den berørt elvestrekningen faller elva noe brattere, men det er ingen frie fall som skaper fossesprutsoner: Bildet er tatt 18.juni da det var snøsmelting og relativt høy vannføring (foto: Mats Finne, Sweco).

Figur 20. Store deler av Leiråga nedstrøms inntaket, hadde uegnede gyte- og oppvekstområder. Legg merke til blankskurt fjell, som tyder på tidvis mye større vannføringert. Foto 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.

Figur 21. Leiråga nedstrøms det strie området (st 3) hadde meget gode oppvekst og gyteområder. Foto 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.

Figur 22. Liten foss i Leiråga som sannsynligvis danner et vandringshinder. Foto er tatt fra brua som krysser elva den 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.

Figur 23. Leiråga nedstrøms det planlagte utslippsområdet hadde meget gode gyteområder og gode oppvekstområder for ørret. Foto 16.08.2012 av Finn Gravem, Sweco.